

ገጽ ፩

0.1 0.2 0.3 0.4 0.5

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՐՏԱՃԱՆԱԶ ՊԱՇՏՈՆԵԱՅ ՄԸ

Թղթատարական Նախարար
Վահմ. ՈՍԿԱՆ ԷՖ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻՆ

Ուրախ ենք լսելու որ հայազգի վանե-
նախարարը ո՛չ միայն իրեն յատուկ արե-
նամտութեամբ անիշխական նկատու-
թեան հեթարկած էր մեր այդ արդար
տողութենները, այլ և հաճած էր մա-
նանաւոր տօնորդութիւններ ընել և կ-
րեւոր նշանակելիք տալ տեղւոյս՝ նամ-
կատան վարդութեան՝ կեդրոնէն զրկե-
նոյն իսկ իզմիր Վասնաւոր քննիչ մը։
Դաշխար լուրջ պատուին ալ այցելեց
կէ քանի մը օր առաջ և ամեն կերպ
հաւաստեց թէ մեր գիտողութիւնները
կարն առնուած են և պարտ ու պատշա-
տաւոր սնորհիւնի հետզհետէ կարելի
թեան տնամանին մէջ։

Երէկ մասնաւորապէս մեր ուրախ
թիւը կրկնապատկուեցաւ մասնակ
պատահական աթիւ մը, որուն բ
լէինք սպասեալ: Դձիկ մը խօսքով պ
զնեք տնակնկալ եղեւ թիւին մը՝ ար
րու թիւան պարտք մը հապուցանելու
մասին:

ինչպես գիտենք, երէկ Պայրաւի ա-
ջին օրն էր: Բոլոր պաշտօնատու-
գոք էին: Դիպերուան ժամը 8 30էն
էր որ Պալատան փոսթը կը ժամանէ-
միր: Տօնական օրուան պատճառաւ
յուսարի չէր որ ստերանդակը պիտի
ժամը, ժամը մէկու 9ին նամակատու-
մտնեմ լոյսեր տեսնելով: Եւ սհա
մական գործողութեանց ձայները
նեմ: Լուր կը տրուի թէ ծրարներու,
մակներու, լրագիրներու քաջառեւ
պիտի ունենայ: Դաշնընի նամակատու-
տողն ակնապիչ է ոտքի: Վրայ ընկա-
ծամը 9էն սկսած դիտէ՝ ք մինչև քանի-
մը 11ը քառորդ անցած՝ մէրալի մըն
գիտ կառնէ, և ես յամառօրէն կ'մտադ-
հաստատապէս սպասել մինչև որ վե-
պէս աւարտին գործողութիւնները և
կանեալները առնելով տուն վերա-
նամ: Նամակատան նըրանց դիւ-
րեկայութիւն մէջ ինձմէ ցատ զուր-
ոք կայ, իսկ ներսը՝ պաշտօնեանները

եւ ահա մէկը կը մտնէ ժամը մօտ 10ին քառորդ մնացած, որ նամակատան ստորագրատան պաշտօնեայի նմանութիւն ունի և վախով ու աչքերը ճմռելով կողմնակի դռնէ մը ներս կը սպրդի ան, կ'անցնի իր պաշտօնին գլուխը ուչ հասնողի մը տարտամ մտահոգութեամբ, Հագրէ կը մտնէ և ահա՛ ներսէն պաշտօնեայի մը կ'ընտալու. կան որոտալից ծայր կ'առնեմ, որուն չէշտերէն կը մակաբերեմ թէ խօսողը աւելի գերադաս պաշտօնեայ մըն է, Նախ կը հարցնէ նորեկին թէ ո՞ր է իր և ինչո՞ւ պաշտօնիդ գլուխը չես. ապա իմանալով որ հանդիպակաց սրճարանէն կուգայ, դուրս կը վռնտէ զայն ազգաբարեւով որ ինչգ որակաւոր պիտի տուի և վաղը այս առթիւ միւլտիփոնի հարկ եղածը պիտի յայտարարէ անոր մասին, վերին պաշտօնեանց զայրացած աւելի քան 20 վայրկեան իր զայրոյթը արդարօրէն կը թափէ անպարտաճանաչ պաշտօնէին հասցէին, յայտնելով որ երբ գործը այսպէս կը լապաղի, պատճառը այսպիսի անպարտաճանաչ պաշտօնեաներն են, ու կը յաւելու դարձեալ. «Երբ ամսական առնելու զայ կարգը, մէկ վայրկեան շաշերմիշ չեք ընեք ու չեք սպասեր, իսկ երբ գործն ստանէ և, զայնէն երբ կը սլծտաք, ան.

են. »

Ու ես զրոնէն վանկ առ-վանկ ու բառ առ բառ կը լսեմ ամբողջ այս խօսակցութիւնը եւ նշմարեալս ըսելով կը հրճուիմ ու հոյ-իսկ կը մտածեմ վայրկեանս մը ներքինեկով ձեռքը սեղմել այդ պաշտօնական յին, որուն ոչ ղէմքը ինծի ծանօթ է եւ ոչ մարդ։ Վայրկեանս մը զրան բացուածքէն կը տեսնեմ զինքը. անծանօթ մը կատարելապէս։ Ի՞նչ վերջը գործողութեան մը համար դուրի նըբանցքը կեկէ լանկարէ եւ ես կը դիտեմ զինքը աւելի հանդարտեմ իր թիչ առաջուան զայրոյթէն. ու չգիտեմ թէ ինչ արտասկարզ ներքին մը ղուով մը ղէպի իրեն կը յառաջանամ ձեռքը կռնգել եւ պինդ կերպով կը սեղմեմ. ու կը հաւատացնեմ ձեզ թէ, երբէ՞ թուրք հայրենակիցի մը ձեռքը այսպէս սրտագին սեղմած ըլլալս կը լինիք կանխքիս մէջ. կը գովեմ իր արդար զայրոյթ եւ գործին համար ցոյց տուած հոռանքը կը հարցնեմ իր անունը, իր գերը, իր պաշտօնը։

— Օսման Նուրի, կը պատասխանէ որ
փօսմա գանձքով մէմուրու, կաւելցնէ:

Դարկեան սը վերջ կարծես ալ բա
րեկամներ ենք, կըսեմ՝ իրեն սրտաբաց
անկեղծ չեղտով մը. — Ամբողջ եղելով թե
ունկնդիր էի. ապրի՛ն ձեզի նման պաշտոն
եաները ու ամբողջ հայրենիքին մէջ չա
նան. Շնորհակալ կըլլայ, իմ ով ըլլա
կը հարցէ՛ կը պատասխանեմ, Ու հ
նարգորէն կը հարցնէ դարձեալ, անցե
օր «Դաշինք»-ին մէջ դժբ էիք. դրող
կը»՝ կը պատասխանեմ, Իրաւունք ո
նէիք, կըսէ, ու կաւեցնէ դարձեալ. «Ք
նի ասանկ անպարտաճանաչ պաշտօնեան
իրենք զիրենք հին ընծիմի ձեռով կը վ
րեն, մենք մարդ չենք ըլլար. և մ
գործերը կարգի չեն մտներ: Ոսկան է
ալ անցեալները խտտեւ գրած էր որ յ
մը տարբեր ըլլանք. ևլն. ևլն.» Աս
մբողջ երեսնական սը ըրաւ Օսման Ն
րի էիք. և ձեռք» սեղմելով ներս իր ք
ծին մտաւ:

2 յոսնամ ըսելու որ սա ալ աւելց
Օսման Նուրի էֆ. «Այսօր իմ հերթակ
օրս ալ չէ, և ես բացէն պարտական
թիւնս մը աւելի կատարելու համար եկ
եմ իմ որ վայրկիսան մը առաջ գործը հա
մնայ»»

Իսկ ես իրեն կըսեմ. «Մանաւանդ Գ

բաժի նուիրական ասանկ իրիկուն մը,
ուր եթէ փոսթան ալ չի բանալիք, ոչ ոք
ձենէ պահանջելու իրաւունք ունէր»)

Անկեղծորէն կը հաւատաւորեմ ընկեր-
 օրդը, որ եթէ ես այդ վայրկեանին թըղ-
 թատարական, նախարարը ըլլայի, ե իթէ
 կարելի ըլլար, ո՛չ սիւսն լաւագոյն պատ-
 ուանշանով մը կը վարձառութիւն Օման
 նշուրէ Զէնտին, այլ ե ա՛յլ աւելի բարձր
 պարիտօնի ալ կարժաւորեցի գայն, Այնչաւ
 որ գործին գիտակցութեան մարդը թուե-
 ցաւ ինծի:

Սրտագին մաղթեցի, որ Օսման Նուր
էջնիկը չստանան, Զինքը եթէ վաղ
տեսնեմ գութէ չի ճանչնամ: Բայց լա
գործի մը գովետտն ընելու համար հա՛ր
է՛ որ անպատեհող գործող ճանչնանք:

Ու եթէ հիմա կը գրեմ իր մասին
պարզապէս արդարութեան պարտական
նութիւն ըր պարտական կատարելէ կ'
թեւ զրուիմ, ինչպէս որ ասկէ առաջ
նայն արդարաբարութեամբն էր որ
ձաղկի յղմի ինքնամասնութեան կարգ
յոյ՛ ու ծոյ՛ և զայնիցի սպայի ու
պարտաճշտաջ պաշտօնեաները

Նամակատան ներանցքին վրայ ա
այս ևստառուներն ունեցայ, երբ ժամը 11
քիչ մըն ալ անցած զուրա կելէի կառա
վարական այդ պաշտօնատունէն, որո
կարգ մը թերութիւններուն վրայ յարմ
առթիւ մը պիտի անդրադառնամ, ի
չգտած թէ Սաման Նուրի Ճ. Է. Է. Է. Է.
տորադաս պաշտօնեաները ժամը քանի
տուն վերադարձան ասանկ Պայրամի նու
րական օրով մը:

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԷԶ

Ինչն կայ զայրանալու, ինչ կայ նեղ
նալու, յանձնառութիւնն մը առած և
մեր վրայ ու իրութիւնն գործադրած
նոր պայմաններն, թէ պայմանադրութիւն
մըն ենք, սոցիալական ու կ'անդիննք
նոր դէմ, ո՛ր մին և ո՛ր միւսը...

Առջի օր Դաշինքի խմբագիր՝ Տի
Ավօ, Օրմանեան Սրբազանի ձեռնադր
թեան Յիննամեակին առթիւ խմբագրակ
մը գրած էր, որ Ղիզերուն է զպեր ք
մը նեղիկի կուսակցականներու, որա
թէ՛ Դաշինք չամերաշխութեան ղէմ
բաւանցում մը ըրած ըլլար այդ յօդու
ծով:

Եթէ չեմ սխալիր այդ համերաշխ
 թիւնը զեռ իր սաղմնային վիճակին
 կ'զտնուի, անոր դէմ ուղղակի ունէ
 կակրութիւն մը եթէ չունիմ, չունիմ ն
 համակրութիւն մը, որովհետեւ քաղմա
 նն պատճառներս իր Իսլամական ունի
 րահամաւոր ըլլալու այդ մասին, ինչն վ
 ջին րօպէին, ու հաւատացէ՞ք, անոր
 նա'ւ կարեորութիւն իսկ չպիտի ստ
 եթէ կարող ու ծառօթ գործիչ մը զլ
 չկնազէր ու իրարու մօտ բերելու չտ
 նէր կարգ մը կուսակցութիւններ ու
 գործեր, կազմելու համար յիշ-լուսն
 վան ու համերաշխական կրկնակ ժող
 ներս

Իմ մասիս սուրստղական զիրքի մը
 կ'գտնուիմ, արդիւնքին կ'սպասեմ,
 լաւ արդիւնք մը ձեռք բերուի, ըսեմ
 առարկելիք բան մը չունիմ։ Մտաւարդ
 պագան ցոյց պիտի տայ, ու պիտի
 թէի սրտանց որ իմ կասկածներս չիրա
 նախային ու այդ փափագուած համե
 խութիւնն վերջնապէս հաստատու
 իրէրդ ու տեղս գտնուող փոքրամաս
 թեան մը հետ իբրեւ խորթ եղբայրներ
 թիւ չնայինք իրարու։

ինչպէս ըսած եմ ուրիշ, առիթներու մէջ, այս տեսակ գեղեցիկ նպատակ մը իրականացուելու համար պէտք է կատարուեալ անկողնութիւն լաւագոյն իմաստայն ու նաեւ անցեալ գործեալութեան հիմնական, արմատական փոփոխութիւն, որ զգալի ըլլայ ո՛չ միայն մեզի կամ մեզի պէս անհատներու, այլ նաեւ ժողովրդեան անոր հոծ կարգերուն, այն ժամանակ կըրնանք մեր ձեռքը կարկառել ու հաւատարմէ իրաւամբ փոխուած է ամեն անցեալ ուղղութիւն ու դարմանուելու ճիգ մը կը դրուի գործունեւ թուր սխալներէ ներկատմութիւն:

Բայց մինչև որ գործնականապես, զըժ
ուարին պարագաներու առջև՝ փորձերով
սպառցողներով համոզում չգոյացնենք
մենք թերահաւատներս, թէ ամեն բա-
նո՞ն ու համակամ գտնուի ու՛ր լո՞ւր՝ մոտ
ցածիկ համերաշխութեան մը հեռակարի
առջև՝ և ստիպել որ Դաշինք չհրատարակ
Ալմի, Ասպետի, Արիւարի յօդուածներն
որոցմէ վերջինները հեռաւոր կեդրոնէ մ
չէ որ կ'հասնին և որոնք կ'ներկայացնեն
ողջամիտ դասակարգի մը զաւանանքն
համ. զօւժը, մինչև այս վարկեանիս դե-
մքը համերաշխութեան ճիգեր կ'ըստիւնեն
մինչ անդին՝ լանուռ այդ համերաշխու-
թեան նախճիւղներ կ'գործուէին, ինչ զորո-
թիւնէ է որ կ'արուեստկուի, կ'նշպէս Գ
լիւր, նմանապէս և վրան... ո՛ր պատա-
հաճներն ամեն ոք կարողաց... »

Հետևաբար քիչ լճը թող լայն սիր-
ունենան նեղված քանի մը կուսակցու-
կաներն և խորհին թէ՛ բան չմնաց որ-
ո՞ւմ չըլլային մեղի անողողակի և մ-
թերթին ուղղակի, ազատ ասօժի ա-
սուտ ապստանները: Պիտի կրնա՞ն մոռ-
նել տալ մեզի այդ ամենը, պի-
տի են՞ սիրապահել ժողովուրդը,
իրենց միակ մտածումն և նպատ-
կը հոտ պէտք է կեդրոնացնեն և զա-
րին այլ ևս սա զգուշի գէշ սպա-
նալիքներէն, թշնամաբներէն, որովհե-
տապահալիքին և թշնամաբնի հետ չկը-
նեն ետքը հապառն անկեղծութիւնը:

(Անշուշտ որ անկեղծ են և մաքուր սրտով կաշխատին, պետք է լայնախոհությամբ ունենան և անկեղծությամբ՝ մտիկ ընելով՝ ինչ որ ուրիշներ իրաւունք ունին ըսել նշէ՝ իրաւամբ փափաքող են՝ Ումնակաւ, տեսական համարաշարուն արդ. ԲԼ

ՎԵՐԶԻՆ ԽՕՍԲ

Եթէ անհատի մը արժանապատու
թիւնը կամ զգացումները պարզ խոս-
ցութեան մէջ վիրաւորել հակառակ է
շաքաւարական տարրական պայմանն
հապա ո՛րչափ աւելի հակառակ է
իսկ անեծելիքի և հաւաքականութեան
ազգի մը արժանապատուութիւնը
զգացումները վիրաւորելու :

Հայ գաւեւոսական թերթի մը
ազգիւն բարձրագոյն ղէմքերու հան-
ժադրանկարները և անհամ, անլի և
պատեհ գրուածները արդէն վերաբո-
ւոյն Զմիւռնիոյ Յոյն համայնքին և զ-
ցումները Յոյնացի հայրենասէր,
միանգամայն ղիւրազգած ազգ մը կը
մեն, Պուկարիոյ ղէմ իրենց վերջին
յողովութիւնները սաստկացուցած էին
ղեւրագգածութիւնը, Թէն Յունաց
մէն Հայոց ղէմ աստիճան մը ցրտու-
առած զալուռն գլխաւոր պատճառ
ծաղրանկարները եղած են, բայց մ-
իւսին ակադըմութիւնը, օրհնակի

գաւ Յոյնքու մէջ այդ ծաղրականները հրապարակաւ ձեռքբերին բռնած խնդիրը և շուկայի մէջ քանի մը Հայ խանութ պանի տղայաժող չլրարանքու իրենց զը բացի Յոյնքը բարկացնելու նպատակաւ Յոյն ազգին հասցէին ըրած անպատեհ կատակները այդ ցրտութեան աւելի ընդհանրանալուն պատճառ տուին:

Արդ, ամենէն չնչին պատճառները երբեմն ամենէն մեծ ու ծանր հետեւանք ներ կ'անենան: Հետեւաբար այդ ցրտութիւնէն գրգռութիւն մը առաջ գտու վրայ էր, ինչպէս ամեն ոք գիտէ:

Խնդիրները լաւ ըմբռնելու և գտնելու համար միակողմանի քննելու և վրձնելու չէ: Հիմա ենթադրենք որ Յունաց Պուլկարիոյ դէմ ունեցած յաջողութիւնները մենք Հայքս ունեցած ըլլայինք և Յոյներն ալ ճիշդ մեր վիճակին մէջ գրտնաւած ըլլային: Եթէ այս պարագային Յոյն զաւեշտութիւն մը մեր ազգին բարձրագոյն անձնաւորութիւն կամ խորհրդանիշն դէմ ստորին ծաղրանկարներ հրատարակէր և Յոյներէն չատեր ալ քրքրիչներով պարագրակաւ հաւանութիւն տուած ըլլային ատեն, փոխանակ սրտմտելու, արդեօք ինչպէս պիտի վարուէինք:

Թող չգործանան թէ բանաւոր պատճառներով և շոգնաւոր մէջ պատահած միջադէպէն առաջ մեր Ազգ. Պատրիարքարանը ուղղած նամակին մէջ ի վեր հանեցի ի մէջ այլոց թէ Յոյները ստուար մեծամասնութիւն մը կը ներկայացնեն Իզմիրի մէջ և մենք փոքրամասնութիւն մը, թէ այս քաղաքին սեղանաւորական ասպարէզը Յունաց ձեռքէն է և թէ գրգռութեան սաստկանալովը մեր վաճառականներու չանքը կրնան վտանգուիլ:

Արդէն անմիջապէս տեղեկացած էի որ յոյներէ չատեր հեռանալու սկսած էին Հայ վաճառատուներէ և խանութներէ, ի վնաս այս խտրանքուն Միւս կողմէ վարկը վաճառականին հոգին է: Այսօր Իզմիրի մէջ վարկը կը հարցուի զբաւաւ առուներէն և գրեթէ ամէն զբոստանց մէջ վարկի մասին տեղեկատուի պաշտօնը յանձնուած է Յոյներու:

Բայց մեզմէ ոմանք կ'առարկեն եղեր որ չհաւ խնդիրը կարեւորութիւն չունի ազգի մը արժանապատուութեան խնդիրն առջև: Իզմիրի մանր մուշր միջադէպներուն մէջ ազգի մը արժանապատուութեան խնդիր չկար:

Ազգի մը արժանապատուութիւնը մէկու մը կամ մէկ աւելի անկրթ անհատներու լորձուէքովը, անարգանքովը կամ հայրոջութիւններովը չվիրաւորուի: Ակիսոս այն ազգին, նոյն իսկ այն անձին արժանապատուութիւնը քանի մը կողմէ անհատներու արտասանած գոհնիկ խօսքերէ կ'ախտու ուի: Մտայնութիւն մը կար սակայն որ ընդհանուր գրգռութիւն մը կրնար առաջ բերել Յունաց կողմէ Հայոց դէմ, եթէ պէտք եղած բացատրութիւնները անմիջապէս տրուած չըլլային: Ահա այս էր խնդիրը:

Երկու Ազգին հոգեւոր պետերուն տրամադրութեան ներքեւ և վստահ ըլլալով

այն համակրանքին զոր անարժանաբար կը վայելի Յոյն Ազգին և մանաւանդ մեր սիրելի Ազգին ալ ինչ ցոյց տուած վատաշուքներ: Ի բաց առեալ քանի մը անձեր, որոնց հետ գործ չուէիմ, իբրեւ պարզ զինուոր իմ պարտաւորութիւնս կատարեցի: Մերիններէ ոմանք կարծիքն որ այս ինչ կամ այն ինչ երկու յոյն անհատներու շփոխախտ մէջ մէկ կամ երկու հայու վրայ ձեռք վերցուցած ըլլալը մեր Ազգ. արժանապատուութեան նախատինք մէջ: Եւ Յոյնները բերուեցան սակայն երկու հոգեւոր պետերու և երկու ազգի երկիրներէն կազմուած ժողովին առջև, ուր հրախուսած էի մեր Ս. Առաքնորդ Հօր մատաւար մէկ նամակովը, և երկու ժամի չափ գտնուող և ամբաստանողները երկուստեք թացատրութիւններ տալէ վերջը, այս վերջինները, որոնք յոյն էին, զրդջւած և ցու յայտնեցին եղածին վրայ:

Եւ նշանակութեան արժանի կէտ մը ևս կայ թէ միեւնոյն անձեր իրենց ինքնատրութիւնը մէկդի գնելով հրապարակաւ գահացում և հատուցում տալէ վերջը պաշտօնական մարմիններու առջև կ'երգուէին միանգամայն որ երբեք իրենց նպատակին մէջ չկար նախատական բառ մը իսկ ուղղել Հայ Ազգի հասցէին որն որ, կ'աւելցնէին, զարեւել ի վեր եղբայրական սիրով ապրած էր Յոյն Ազգին հետ:

Ուրեմն ըստիւնքան անտեղի արժանապատուութեան խնդիրը փակուած էր ի պատիւ մեր Ազգին:

Անդին կը մնար թիւրիմացութիւնները բաժնաւ ժողովողեան մէջ. այդ ալ չհանրու տեսակէտով, ինչ որ տեղի ունեցաւ ծանօթ միջոցներով: Թող ինչի չըսեն որ ազգի մը տնտեսական, առևտրական շահերը կարեւորութիւն չունին: Ես հակառակը պիտի պնդեմ ըսելով որ մեր առաջնակարգ վաճառատանց և մեր խանութներուն, որոնք անուշիկ հոս ինչի աւելորդ կը նկատուի, անձնորդները ստուար մեծամասնութիւնը յոյներէ կը բաղկանայ:

Ազգ մը իր տնտեսական շահերը ամեն պարագայի մէջ պաշտպանելու պարտաւոր է: Ատիկա ոչ միայն ամօթ չէ, այլ հարկադրի է: Անգղիական կուսակալութիւնը իր պաշտօնական նօթերու և զեկուցումներու մէջ Անգլիոյ տնտեսական շահերու վտանգուիլը իբրեւ զխաւար փառս կը նկատէ իր պահանջմանց, երբեմն ալ տընտեսական շահերու պաշտպանութեան համար պատերազմ կը հռչակէ, ինչպէս եղած է Եգիպտոս, Թրանսիլաւիա և ալուր: Իսկ լուսաւորեալ աշխարհ ոչ միայն չի պարտաւոր, այլ նոյն իսկ իր հաւանութիւնը կ'ուստայ այդ պատերազմներու, իր արդի բնութեամբով:

Ազգերու կամ անհատներու մէջ կեանքի ուստիարը այս կը պահանջէ եղեր: Եթէ Ա. գրիան այդ աստիճան յարգի կը սեպէ իր տնտեսական շահերը և կը հսկէ ատենց հապա որչափ աւելի հսկելու պարտաւոր է զժողովը Հայութիւնը իր տնտեսական շահերը:

La vertu sans argent est un meuble inutile,

—Սպաննի, մենչեց Եարլ: Միշտ ըստաննի... Ո՞վ պէտք է սպաննի, տեսնե՞ք...

—Գոյնիյի:
—Երբէք:

Եարլ ցոյցեցաւ, տեղոյն, խոժոռաղէ՛մ: Իր մօրը խօսքերը իրեն զխուս պըտոյտ մը տուին: Տարապալման երկիւղ մը զինքը գրաւեց: Բոլորտիքը խնդի նայուածքներ նետեց, և իր ձեռքը գաշտի իր կողմէ տարաւ: Բայց այս սոսկալի էր ծովակալին ընկ (որովհետեւ իր միտքն ասով կը զբաղէր), այդ մարդը զատապարտել տալու մտածումը որ իր հիւն էր, որ Բարիզ կանչեց, որ սիրեց, ասիկա ան, յաղթիկ զգուսնք մը կը պատճառէր իրեն:

Ճիշդ է որ ատեն մը մօրը հաւատաց, ընդունեց որ ծովակալը իրեն դէմ կը դաւաճանէր:

Բայց ծեր պետին անմեղութեան ապացոյցները այնքան բազմաթիւ, այնքան հաւանական զիջուած էին իր միտքին մէջ որ ստիպուեցաւ այս հաւանականութեան հաւատալ:

—Ինչ ըսիք թէ, չարունակեց ան,

(Առաքնութիւնը՝ առանց դրամի անգուտ կարասի մ'է) ըսած է Պուլար: Ինչ առաքնութիւն կը մնայ ազգի մը մօտ, երբ անհեռատնութեամբ թշուառութեան կը մատնուի:

Գայիք չարիքին առաջը չառնել անմիջապէս՝ պատասխանատուութիւնները ճշդելու համար: Կը նմանի ծագած հոգեմը փոխանակ մարելու անհոգ գտնուիլ պատասխանատու ո՞վ ըլլալը ճշդելու համար: Ուստի համար այդ հոգատարութեան անունը յոռետեսութիւն է եղեր: Եթէ ատիկայ յոռետեսութիւն է, կը մաղթեմ միշտ յոռետես ըլլալ այս անասկ խնդիրներու մէջ:

Չաւեշտութիւն մը ծաղրանկարին, նոյնիսկ քաղաքական թերթի մը յօդուածին համար Հայ Ազգը պատասխանատու չէ, ինչպէս Յոյն Ազգն ալ պատասխանատու չի կրնար ըլլալ Բաթրիս կամ Թափարոմուսի գրածներէն, որոնք չկարողացի որ նք գիտուեալներ կամ նախատական կրնան ըլլալ: Ինչ ըսենք, ազգի մը մէջ ազգէն ալ կայ գէշն ալ կայ, բայց ազգ մը միշտ ոչ փայլի իր մեծամասնութեան շարժանունութիւններովը:

Պիւստայի Ակադեմիոյ անդամ և հռչակաւոր գրագէտ Մ. Բիէն Լօթի լրագրի միջոցաւ նախատական խօսքեր ուղղեց մեր հասցէին: Բաղդադէնք Մ. Բիէն Լօթիի դէմ, բայց մեր ֆրանսական Մեծ Ազգին հանդէպ տածած հիացումը և շէրը անայայնելի մնացին: Սթինաս անուն Յոյն մը, գուցէ մղուած օտար քօթիկէն մը, հանգուցեալ Երկրիս թագաւորը ըստ պաննեց, բայց ոչ մեր ազգէն և ոչ ուրիշ ազգէն չգտնուեցաւ մարդ մը որ Յոյն Ազգը պատասխանատու նկատէ արքայապանի մը գործած ամենավատ նախաձիւրն համար:

Այս դարու մէջ մանաւանդ անհատի մը կամ անհապնեղութիւն խօսքով կամ վարձուքով ազգ մը չնախատուի: Ազգի մը պատիւը միշտ բարի, միշտ նուիրեալ կան և միշտ անբռնաբարելի է: Ատոր դէմ մտաբանելը պարզապէս տխմարութիւն, աւելի ճիշդը ըսելով յիմարութիւն է:

Անշուշտ առիթը ներկայացած ատեն պիտի ընեմ ինչ որ կարող եմ ընելու հասկըցնելու համար այս ճշմարտութիւնները Աթէնքի կամ Կ. Պօսոյ այն յունական թերթերու որոնք թիթեւորէ կը կարծեն զեւզ նախատի ձերբաբար:

Սակայն կը կրննիմ որ մերիններն ալ զգուշանալու են պատճառ տալու այս տեսակ միջադէպերու:

Տեղեկացած եմ ստոյգ այբուբէն որ Պիէնն նաւահանգիստին մօտ շոգնաւ ներու մէջ Յունաց և Հայոց միջև պատահած կոռնեքէն մէկ երկուքին առիթ տուած են անպատեհ կամ անխոհեմ խօսքեր, Յոյները բանի տեղ չընելու ձեւով Օրինակի համար, մերիններէն մին ըսած է Յոյներու. «Դուք ո՞վ կ'ըլլաք կոր որ պիտի զիմարէք այս ի՞նչ կամ այն ինչ պետութեան»: Այս խօսքերը թէն ընդհարում մը կամ պատիւ մը չեն

Գոյնիյի և հիւսնեհորուն մատնութեան ապացոյցները պիտի ունենայի: Ո՛ւր են, այս ապացոյցները:

—Ապացոյցներ կուզէք, ըսաւ արագօրէն Գաթէրին: պիտի ունենանք:

—Եւ ե՞րբ:

—Վաղը առաւօտ, ոչ աւելի ուշ: Մտիկ ըրէք: Երկու արկածախնդիրներ բռնել տուած եմ որ շատ մը գաղտնիքներ իմացած են և որոնք նոյնպէս կիզի, Մօնթօրանիի և Գոյնիյի վրայ շատ բան գիտեն: Ասումէ մին այն երիտասարդն է. Բարտաեան ասպետը, որ մարաշխտին ընկերակցութեամբ Լուվր եկու և որ այնքան տարօրինակ կացութիւն մը ունեցաւ: Միւսը իր հայրն է: Այս երկու մարդիկը ձեռքին մէջն են: Վաղը առաւօտ, պիտի հարցաքննուին Թաւրի մէջ ուր բանտարկուած են: Հարցաքննութեան ատենադրութիւնը պիտի բերեմ ձեզ և պիտի տեսնէք թէ Գոյնիյի Բարիզ եկած է միայն ձեզ սպաննելու համար:

Թագուհին այնպիսի համոզումով կը խօսէր որ Եարլ արդէն անարեւել, այս անգամ ինքզինքը համոզուած զգաց:

Սակայն, չուզեց տեղի տալու կերպա-

արդարացներ, բայց զայրոյթ առաջ բերն մանաւանդ ներկայ պարագաներու մէջ: Մարդ մը կրնայ յունասէր չըլլալ ազատ է, բայց այն ատեն հասարակութեան չեզոք և լուս մնալու է անպատեհ վիճերու և զէպքերու պատճառ չտալու համար:

Շատ լաւ կը յիշեմ որ երբ չորս տարի առաջ վսեմ. Դաբրիէլ Էֆէնտի նորա տնտէկեան Խզիկ այցելեց, բարի գալուստեան գացող տասի չափ պաշտօնական անպաշտօն անձերու ի մէջ այլոց ըսաւ. «Մեր կրիման տաքուէն է և բնակիչները դիւրաբար կ'ըլլան: Հայերուն առաջին և նուիրական պարտականութիւնն է տի. զի չտալ ոչ նախաձիւր և ոչ զայրոյթիւն»:

Այս իմաստուն խօսքերը մեզի համար մեծ նշանակութիւն ունին և մեծ դասեր կը պարունակեն: Մեզի համար մանաւանդ անհրաժեշտ է ամեն տարրերու, թուրքերու, յիւներու, հրէաներու և օտար ներու հետ միշտ հաշտ վարուիլ, միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ: Մեր բարեկրթութիւնը այս կը պահանջէ: Այս կը պահանջէ նաեւ մեր մաս, ւարական բարոյական և ներթափանչանքը:

Ես Յունասէր եմ, և «Դաշինքի իրաւունքը կուտամ զիս այդպէս հոգակելու» կը սիրեմ այն հայրերիքը որ ծնունդ տուաւ Սոկրատի, Պլատոնի, Արիստոտելի, Հոմերոսի, Պիտագորասի, Սօփոքլէսի, Սերիպիդէսի, Տէմոսթենէսի, Փիտիաքի, Գրաքիդիլի, այսինքն արդի քաղաքաւորութեան որդանին, կը սիրեմ որդանին, կը սիրեմ այն սքանչելի լեզուն, որով այս իմաստասէրներու, բանաստեղծներու, հետազոտողներու և բուսաստեղծներու փառաւոր փառանքները ամենէն աղելու զգացումները և ամենէն բարձր մտածումները յայտնեցին, կը սիրեմ Ակորոքը, Բարթեմիոսը, Սթօսն Ատտիկեան կապոյտ երկնքին տակ, կը սիրեմ ատենք մեր Ազգ. գրականութիւնը ներշնչած և ատոր սատարած ըլլալուն համար Դ. և Ս. զարեւու մէջ, ինչ որ կը հաստատուի Ազաթանգեղոսի, Ներսէս Մեծի Պարթևի, Բեզաւդ Փաւստոսի, Պարոյր Հայկազնի (1) Արքայն Սա-

(1) Պրոհոերեսիոս (Prohoerésios) կամ Պարոյր Հայկազն մեծահոգի ճարտարախօս Դ. Դարուն, նախ գնաց Անտիօք, ուր հետեւեցաւ ճարտարախօսութեան լըսար նի դասերու, ինչպէս Դ. և Ս. Դարուն բազմաթիւ Հայ պատանիներ կը յաճախէին Կ. Պօսոյ, Աթէնքի, Անտիօքի և Աղեքսանդրիոյ յունական վարժարանները, և ամենէն երևելին հանդիսացաւ. ապա գնաց Աթէնք և Հռոմ, այդ քաղաքներու մէջ իրեն համար արձաններ կանգնեցին:

Հռոմ մայ արձանին վրայ այսպէս գործուած էր.

«Թագուհին Հռոմ թագաւոր բանին»:

Կատարել կայսրը մեծ պատուով ընդունած այդ է մեծ Հայը և Յուլիանոս Կայսրն ալ մէկ նամակին մէջ «Յորդաոստ և անարգիլ գիտ պերճախօսութեան» կ'անուանէ զայն:

Դանք մը ունենալ և ըսու կեղծ հաստատմութեամբ մը որ իր մտքէն շատ հեռու էր:

—Լուս, տիկին, վաղը ես ինքս կուգիմ կարդալ երկու Բարտաեաններուն հարցաքննութիւնը:

—Ամէնը այս չէ, որդեակ իմ, ըսաւ Դաթէրին աւելի կորովատութեամբ: Ձեզ ըսի թէ Թաւրիս իմ աղօթատեղիս կը գտնուի, և ըսիք թէ, մարաշխտէն կը կասկածիք... Է՛հ լաւ, ես ալ կը կասկածիմ: Միայն ես, չեմ գոհանար երթալ դրելով: Շիտակ նպատակին կերթամ և կը ջանամ ճշմարտութիւնը գիտնալ. գիտեմ զայն:

—Ուրեմն Թաւրիս վրայ ճշմարտութիւն մը կայ, բացառապէս Եարլ որ, այս անգամ, այնպիսի հարուած մը ստացաւ սրտին որ թիկնաթոռին մէջ ինկաւ:

—Սոսկալի ճշմարտութիւն մը. գիտե՞ք թէ ինչու համար Թաւրիս մարաշխտը Լուվր կը գտնուի: Հանրի տը կիզն է որ զրկած է զայն... Այսպէս այս մարդը որ Բարիզի բանակին երեք քառորդին կը հրամայէ, որ չարժուում մը կրնայ Լուվրի վրայ քաղցնել չորս հազար զօրք, այս

“ԴԱՇԻՆԻ”-Ի ԾԱՌԾՈՒՄԸ [93]

ՄԻՇԷԼ ԶԵԼԱԿՈ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

Սերոց Դիմապնդողութիւնը

ԹԶ.

ՍՈՍԿԱԼԻ ԳԻՇԵՐՐ

Ահա ինչ որ ըրիք. տէ՛ր: Ո՛հ, լաւ գիտեմ, ես, թէ միայն խաղաղութիւն կուզէք, և որ ձեռնարկեցիք հիւսնեհորուն ազատել զանոք Հոլանտոս զրկելով. և թէ կաթոլիկ թագաւորը կը մնաք, Հռոմի սիրելի որդին: Բայց ո՞վ պիտի ուզէր հաւատալ մօր մը որուն սէրը շատ ձանչուած է, և որ հետեւաբար կասկածելի է կրնեմ ձեզ, Եարլ, հազիւ մեզ կը մնայ քանի մը ժամ գերագոյն որոշում մը անելու համար: Օ՛հ Աստուած իմ, աւելցուց ան յանկարծ թեկը բարձրացնելով, թագաւորը լուսաւորեցէք, և ըսէք անոր, զուգ. քանի որ իր մօրմէն կը կասկածի, ըսէք անոր որ մեղքերու կամ մեղքներու ժամը հասած է:

հակայն և Մեսրոպի. Ներսիսի, Կորնելի, Խորենացիի, Գրիգորի Անյաղթի, հարստա-
սան Ղազար Փարպեցիի, ի մի բանիս հայ
գրականության ոսկեդարի գրեթե ամ
բոլոր հեղինակներու, պատմագիրներու եր-
կասիրութիւններովը:

Կը սիրեմ Յոյն Ազգի այն համակրու-
թեանց և վեհանձն աջակցութեան հա-
մար որ մեր Ազգին չղկացաւ 1895 և 1896
կ. Պոլսոյ անոնի դէպքերուն ժամանակ,
երբ հարեալաւ որ Յոյնը հալածեալ անմեղ
Հայերը կ'ազատէին նաեւ որ փախցնելով
կամ իրենց խանութներուն առկիւնները
պահելով, պահպանելով, իսպառ վտան-
գի մէջ դնելով իրենց կեանքը, գէթ ան-
հատական ազատութիւնը Համիտեան
բռնակալութեան դէմ:

Կը սիրեմ Յոյն Ազգի երբ այդ հա-
լածանքներէ և կոտորածէ փախող սո-
վատանը և դժբաղդ հայերը գրկելով զայն
կ'ընդունէին իրենց մայրաքաղաքը և կը-
տոր մը հաց և ապաստանարան կուտային
անոնց: Կը սիրեմ վերջապէս Յոյն Ազգը
որ Թրքաւորներու և Մալթալիներու
պէս լիհանձն մարդասէրներ կը ծնին, ո-
րոնք Առանայի մէջ հազարաւոր Հայեր,
այրեր, կիներ և մանուկներ ազատեցին
իրենց գործարաններու և ապարանքնե-
րու մէջ զիմադրելով դիւցազնօրէն խու-
ժանին անապօրոյն յարձակմանց: Այս եր-
կաւքն ալ Յունական մեծ դէմքեր են, ո-
րոնց Հայ Ազգը երախտապարտ կը մնայ
յաւելաւ:

ԳԵՂՈՐԳ ՊԼԻՊԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՂԱՐԱ

Երեքշաբթի երեկոյ Քաղաք. Ժողովը
նիստ գումարեց նախագահութեամբ Ա-
ռաքելոսի փոխանորդ Տէր Յովհաննէս Ա.
քնյ. Մինասեանի, ներկայ էին Տ. Աշ-
նան, Յ. Հարենց, Խ. Նիկոսի, Մ. Գո-
համան և Վ. Էմանուէլ: Զեկներէն
Ժողովը Գընդիւր և Մէնէմէնի թաղական
նոր ընտրութիւններ կատարելու հրա-
հանք տուաւ:— Տէր Սարգիս քնյ. Գա-
սապալի ընտրութեանց տեղեկագիրը նը-
կատողութեան առնելով եղած ընտրու-
թիւնները վաւերացուց:— Գարաթաշէ
արտօնութիւն: ուղղուած էր սեպտ. 1ին
ղաչադանդէս մը կազմակերպել, Ժողովը
տուաւ այդ այդ արտօնութիւնը:— Պատ-
րիարքարանէ չըջարեալական մը հասած էր
նահանգային Ժողովներու և կալուածոց
փոխանցման գործողութեանց մասին և
այս առթիւ նաեւ պատճէնները Պատ-
րիարքարանէ տրուած Խաղրիւններու ժո-
ղովը որոշեց արձանագրել:— Պատրիար-
քարանէ կ'յանձնարարուէր Բաղէշի Մու-
սապալի:

Մեռած է մօսաւորապէս 95 տարեկան
Կեսարիոյ Ս. Բարսեղ Հայրապետը և
Գրիգոր աստուածաբան աշակերտած են
իրեն:

(Տե՛ս այս մասին «Պատմութիւն Հա-
յերէն Գրականութեան» Հ. Գար. Զ. Վե-
հեմիկ):

Մարտը Կրդի կը պատկանի: Սե ինչ կու-
գայ ընել մեր Ժողովին մէջ, ապահովուել
թէ զուր իրօք թագաւորն էք, որ ձեր
թագը, ձեր կեանքը և եկեղեցին ազա-
տելու համար միջոցներ պիտի գործադրէք:
... Հակառակ պարագային, Կրդի է որ
այս միջոցները պիտի գործադրէ, Բայց
ինչ միայն եկեղեցին պիտի ազատէ...
Դալով ձեր թագին և ձեր կեանքին,
չնորս պիտի խնդրէք իրմէ: Ահ Շարլ...
որդեակա... թագաւոր... քաջութիւն
ի սէր Բրիտանիոյ: Տեսէք հիւսիսները գե-
րագոյն ձեռնարկի մը կը պատրաստուին:
Տեսէք Կրդի, որ կապանէ ձեր վարկեանի
մը տկարութեան, ընդհանուր նրամանա-
տար ընտրուելու և ձեր վրայ քաղելու
համար... Կերտիկոսներու բարեկամ թա-
գաւորին վրայ...:

—Կրդի, մոռնե՛ք Շարլ ոտքի ելլելով:
Ահ, ասոնց համար, վարանում չիկայ:
Շատ լաւ հասկցայ իրենց մատուցելը:
Կուգեմ որ այս ժամուս, Կրդի ձերբակա-
լին իր ապահովութիւն մէջ: Կուգեմ որ Թա-
վանը ձերբակալին ձեր աղօթատեղիին
մէջ... Հօրա՛ւ...:

—Տէր, տէր, պոռաց Դալթրին խոյա-
նալով և ձեռքը թագաւորին բերնին վրայ

շախէն գիւղի եկեղեցւոյն և դպրոցին ի
նպաստ հանգանակութիւն մը ընել, Ժո-
ղովը որոշեց որ Տ. Մեսրոպ քնյ. ի միջո-
ցաւ կատարուի այդ հանգանակութիւնը:
(Կ'արժանանք որ Միացեալ ընկերութիւնը
ևս աւելի Պոլսոյ հայութիւնը չէ կրցեր
այդ գիւղի եկեղեցիին և վարժարանին
համար հարկ եղած բաւարարութիւնը
տալ և Կրդի. Վարդապետը վրան բաց
անհարակութեամբ մը իրմէր վրայ հա-
վալէ կ'ընէ. Բայց չէ՞ որ հանգանակու-
թեան մը վրայ խնդրել, և այս տեսակ
պարագաներու միայն կ'յիշուի իրմէր
Հայութիւնը...):— Տեսեալական խորհուր-
դը գրով մը դիմած է Քաղ. Ժողովին և
Միակեց թագը հայ ֆերիսանէին Կրդ
գաւառի բաղնիքի փոխանէ ֆերիսանէին
կրած վնասը թուելով դարձան մը խնդ-
րած է, Ժողովը ոչ ոք չէ գրել Տեսեալա-
նականին որպէսզի բաղնիքի տիրոջ հետ
վերջին ճիշդ մը ընէ համաձայնելու և գործը
կարգադրելու, հակառակ պարագային ար-
տուած է Պատ. Տեսեալական խորհուրդն
դիմելու օրինական միջոցներու:

— Դաւառ. Ժողովը կողմէ ընտրու-
ած Յանձնաժողովը, ինչպէս գրած է.
ինք, նիստ ունեցաւ Երեքշաբթի երեկոյ
և յառաջ տարաւ հանրագործութեան ըն-
տելութիւնը և որոշեց Զորքաշաբթի երեկոյ
ևս նիստ գումարելու լրացնել այդ քնն-
նութիւնը:

— Առջի օր, իրմէր Մովսէսի Հրա-
մանատար Հիւրմէթ լալէյ, ընկերակցու-
թեամբ «Համալիւրդ» գրահատուի հրամա-
նատար Բէնէֆ պէյի այցելութեան եկան
Առաքելոսի փոխանը և իր քաղաքական
Բաղնիքի Ս. Հօր իրենց՝ այցաքարտերը
թողուցին:

— Պրն. Գրիգոր Պերկամալեան Աղ-
քատ սխնամ Ընկերութեան 20 ֆրանք
նուիրեց:

— Վաղուան թիւով կարգաւ Յ. Ալ-
փիւրի «Յողուածի մը ողբական»:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՄԱԼԻԹԻՍ»-է կը տեղեկանանք թէ
կերպասեղանաց համալուար վաճառա-
կան Տիարք Ազնաւորեան և Սիւրբա-
կան, հարստաբաւեան Պ. Տ. Ղաւթաւորեանի
մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպտակի
1 Օ ժ. ոսկի նուիրած են քաղաքին յոյն
Սեւակեղծի վարժարանին:

ԻՏԱԼԻՆՅԱՆ ՎԵՆ. Թագաւորը քաղա-
քին Լոնտոնի Ընդհ. հիւպատոսին ձեռնադր-
կալիւրիներու Առաջնորդ Գերպոյ. Զու-
քեղիւր յանձնած է 1000 ֆրանկ. Իզ-
գրել Ս. Յովհաննէս Մարի եկեղեցիին
հակառակ չինութեան համար: Մարգարի-
տա թագուհին ևս նոյն նպատակաւ 500
ֆրանք լրկած է:

ՍԱԽՈՒՆԻՍՈՐ օր Միանկաց թագի նա-
խախնամութեան քորբուր մեծատա-
նին մէջ մեռաւ Քոյր Էլիզապեթ Ժօզէֆին
բալկանական Հանգուցեալին յուղարկու-
թիւնները կատարուեցաւ նոյն օրը կէսօրէ
վերջ Սաքրէ-Քիօրի եկեղեցւոյն մէջ նա-

դնելով որպէս զի արգիլէ զայն պոռալէ:
— Էհ, տիկին, ուրեմն դուք ալ ա-
նոնց հետ էք, ըսաւ Շարլ գրկախառնու-
մէն ազատելով:

— Շարլ, ինչ պիտի ընէք: Ո՛ւր են
ձեր պահակազօրքերը Կրդի ձերբակալելու
համար: Դիտե՛ք որ ամբողջ Բարեղը ոտ-
քի պիտի ելլէ զայն պաշտպանելու հա-
մար: Միայն քաղութիւն և կորով պէտք
չէ հոս, այլ խոհեմութիւն: Թողէք Կրդ
որ քնանայ իր ապահովութեան մէջ, և
ուշ կամ կանուխ պիտի բռնենք զայն:
Էհ, անը որ է թէ չի կարենալ Քաղ. մը
ընել ոչ այս գիշեր ոչ վաղը, և ասոր ճիշ-
տար, պէտք է թաղանէն գիտնալ թէ՛ յո-
լուցած էք եկեղեցին ազատել... Սկէք
Շարլ, եկէք որդեակ իմ... երթանք միա-
սին խաղալ գերագոյն խաղը որ պիտի
ամրացնէ ձեր գլխուն վրայ այս զոդո-
ջուն թագը որ ալքան հետաքրքիր ալ-
նակներ ինչպիսի կ'ապանեն:

Դալթրին ողբերգութիւնէ կերպարա-
նալութեամբ կերեց:

Երեք թագաւորը տեսած չէր զայն
այսքան ուժեղ, այսքան զօրաւոր, բոցա-
վառ դէմքով մը, աչքեր ուր եղբրական
մտածումները կը գլորէին:

Վերաբացում՝ սեպտ. 1 (Երեկոյ) —
Արձանագրութիւնք՝ սեպտ. 1-3. — Սկիզբ
կանոնաւոր դաստիարակութեանց՝ սեպտ.
4ին:

Դասարանաց իւրը կը բարձրանալ 5էն
6ի 2. դասարանին զւգընթաց կը կազ-
մուի նաեւ է. կարգը, առեւտրական ուս-
մանց մասնաւոր ծրագրով:

Խնամօք կ'ուսուցուին լեզուներ (հա-
յերէն, Թրքերէն, Ֆրանսերէն՝ տիրողի
հանգամանքով, անկերէն ու յունարէն),
առեւտր. ուսումներ (Թուաքան. տոմար.
և թղթակց.). ինչպէս նաեւ կրօն և բարո-
յագիտութիւն, պատմութիւն և աշխար-
հագրութիւն, գիտութիւն նաեւ մար-
զանք:

Մրաքի գործադրութիւնը յանձնուած
է իրենց պաշտօնին գիտակից ու ձեռնհաս
ուսուցիչներու:

Մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուած է
աշակերտաց ֆիզիքական առողջութեանը,
տոնային ու քաղաքացիական դաստիա-
րակութեանը, բարոյական կրթութեան և
ուսումն. զարգացմանը:

Գիշերօթիկի մէջ կը տիրեն ընտանե-
կան բողոքանուէր խնամք և հանգստու-
թեան պայմաններ:

Խաղահոգեւոր Լատինաց առաջնորդին
և կղերին:

ԴԻՄԻՍՏՈՒԹԻՆՆԵՐ. — Նախընթաց
առաւօտ մինչ կեսարացի կառավարան Ա-
նարչորոս Բիւրոս, 25 տարեկան, իր
կատար կը վաղցնէր Հայնոցէն, տեղէն
վար ինկաւ վերաւորուելով մարմնոյն
զանազան մասերէն: Խեղճը անցորդնե-
րուն կողմէ գէշ վիճակի մէջ վերցուելով՝
դարձանուելու համար հիւանդանոց փո-
խադրուեցաւ:

Նոյն օրը Նէմիշ Զորքը մինչ
Թուրք բռնակիր Հաճի Մէմէտ կը ջա-
նար իր կեռով չամիչի պարկ մը տեղա-
փոխել, զիպուածով հարուածը իր աջ
ձեռնիկին հանդիպեցաւ կարեւոր վէրք մը
պատճառելով: Վերաւորը դարձանուելու
համար հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

ՍԱԽՈՒՆ օր դարձանուելու համար յու-
նաց հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ բան-
ջարավանս Եանի Բաբլուքիս, որ դա-
նակի հարուած մը կը կրէր իր աջ ազդ-
րին վրայ: Վերաւորը հիւանդապահներուն
ըսած է թէ այս վէրքը յառաջ եկած է
ինքնավիրաւորութիւնէ բայց թէ ինչո՞ւ ըրած
է ասիկա չէ ըսած:

ՍԻԼԵԿ արձագանգը եղած էինք նա-
նաւանդաբար բանւորներուն գործադու-
լին, այս անգամ կը լսենք թէ Ամերիկե-
ան չղջեանային ընկերութեան (Հաճի
Տալուլ) հեղափոխութեան աշխատող ը-
րերն են:

Այսպէս Օրչեղ Ընկերութեան նաւա-
հանգիստ խարսխած «Միւրիտա» չղջե-
նաւի աշխատաւորները ընդհատեցին ի-
րենց աշխատութիւնը, յայտարարելով

Այս վայրկեանին, զեղեցկացաւ, այն
չարաշուք և տխուր գեղեցկութեամբ չար
ոգիներու, երբ աշխատի վրայ շղթայա
գերծնելու կէտեր վրայ կը լրկան:

Սե ինչ, ողորմելի, վատառողջ, եր-
կիւղոտ և տենդէ քրտնելով, տնոր մօտ
փոքրիկ տղիկ մը զգաց ինքզինքը:

Ձեռքէն բռնեց և անդիմադրելի զօ-
րութեամբ մը կը տանէր զայն:

Թագուհին իր աղօթատեղին հասաւ,
ուժգնօրէն դուռը բացաւ և ծոցեցաւ
Շարլ ի մի առջիկ որ առաջ ներս մտաւ:

— Թագաւոր, ըսաւ Թալման:
Միւսները ոտքի ելան, խոնարհեցան,
ծնած մնացին:

Շարլ Թ. բաւական զօրութիւն ունեցաւ
հանգստեան երեսալու համար:

Իր գէմը ծածկեց այն անբնական
արժանապատուութեամբ որ մեծերու կը
ծուռայէ իրենց մտածումները ծածկելու
համար:

— Պարոններ, ըսաւ ան, չնորհակա-
նել ձեռք իմ կոչին եկած ըլլալուդ հա-
մար...:

(Նախաճապիկ)

Աշակերտաց թուոյն անձամբը՝ վար-
ժարանս կ'ընդարձակուի փոխադրուելով
երկու նոր շէնքերու մէջ ընդարձակ, օդա-
սուն և առողջապահիկ պայմաններով
օժտուած, մինչ Յերեկոթիկի միւսը՝ Գի-
շերօթիկի յատուկ և առաջմ վարձուած է
Միւրիտեան Հարց վանատան կից շէնքը
(նախապէս դարձաւատուէր Տօքթ. Սպար-
թալի), միւսի մասին տեղեկութիւնք յա-
ռաջիկային:

Պոլսեան վարժարանը այլևս ծանօթ
է ամենուն. սկզբնական դժուարին չը-
ջանին մէջ իսկ անկապ գտաւ համակրա-
կան տաք վերաբերում, որու դրական
ապացոյցն է անշուշտ աշակերտաց թուոյն
երեք տարուան մէջ 120ի բարձրանալը:
Առաջիկայի մասին կը գոհանանք սա չո-
փուն ընելով թէ միջոցներ ձեռք առած
ենք զաւելցող կրկնապէս գոհ ձգելու հա-
մար:

Տեղեկութեանց համար դիմել գրով
կիւլ Մահլէ թիւ 60: Անձնական գիտու-
ման կընդունուին Գլ. Ել. և Եթ. օրերը,
ժամը 9-11 կ. Ա.:

Իրմիր 27 Յուլիս Հիմնադիր-Տնօրէն
8-7 Թ. ՊՅՈՅՈՒՆ

Թէ չպիտի վերստանանք զայն եթէ հա-
ւատութիւն չ'ըլլայ իրենց՝ ամսաթուական
21/3-3 մէծիւրէն աւելնալու: Այսպէս կը
պահանջուի հեղափոխութեան համար 22
մէծիւր. փոխանակ 18ի, հեղափոխութեան
համար 18 փոխանակ 15ի և ամիսագործ-
ներուն համար 12՝ փոխանակ 9ի/3ի:

«Միւրիտա» չղջեանաւ ամիսաթուա-
նուրի աշխատաւորներ ճարել իր ուղեո-
րութիւնը չարուանակ կարենալու համար:
ԳՈՒԼԻՍ. — Համաճարակը զգալի
կերպով նուազած է: Վերջին 24 ժամ-
ուան մէջ մէկ հոգի միայն բռնուած է
հրէաներու թաղէն:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ. 21 սեպտ. — Պէկրատէն
կը հեղափոխուի թէ Սերպիոյ Բիգար թա-
գաւորը կ'ստանալին թագաւորին չնորհած
է Դարաեօլէի լիւր լեզօնի ոսկի մէտալը:
ՆՈՅՆ. — Միւսոյն ատեն կը ծանու-
ցուի թէ Կոստանդին թագաւորը չնորհած
է Սերպիոյ թագաւորին Մեծ-Պալի պա-
տուանշանը:

ՆՈՅՆ. — Այսօր կէսօրէ տուալ Ղոլիս
ժամանեցին Պուլկարի պատուիրակները,
որոնք պիտի բանակցին խաղաղութեան
մասին Օսմ. կառավարութեան հետ ու-
նոց պարագլուխէն սպարապետ Սալօֆի:

ՆՈՅՆ. — Այս պահուս լուր տարած-
ուեցաւ թէ Պուլկարի և Բ. զորան մի-
ջև բանակցութիւնք պիտի սկսին վաղա-
յայրիկ Ուրբաթ օրը:

ՆՈՅՆ. — Այսօր գեղեցուեցաւ թէ ըստ
ամենայն հաւանականութեան Բ. Դարաներ-
կայացուցիչները այս բանակցութեանց մէջ
պիտի ըլլան թալկադ և Հապիպ Կէլերը:

ՆՈՅՆ. — Սյ. օրուան «Թալիս» գրելով
Պուլկար պատուիրակներուն ի Ղոլիս ա-
ռաքելութեան վրայ կը յարձակի Սպա-
րապետ Սալօֆի վրայ, որուն նշանակու-
մը կը պարտաւէ:

ՆՈՅՆ. — Բ. Դուռը յայտարարեց
Պուլկարի պաշտօնակ Նալէիլին թէ
հաստատ որոշում ունի Գրգ-Բիլիսէն պա-
հելու:

ՆՈՅՆ. — Վիեննայէն հասած հեռա-
գրիւնները կը ծանուցանեն թէ Թրիւնթի
մէջ ցոյցեր եղած են, որոնք ծանր կեր-
պարանք մը ստացան Լուալիոյ և Աւրա-
տրիոյ միջև գոյութիւն ունեցող այն
խնդրին բերմամբ, որ ծագում առած էր
Թրիւնթի քաղաքապետական պաշտօնեա-
ններուն վտանգումէն:

ՆՈՅՆ. — Պէկրատէն կը հեղափոխուի
թէ այս առաւօտ գիւղերներով լեցուն
երկու կառավարութեան բազմաւոր ունեցած են:
Այս արկածին հետեանք 5 զինուոր
սպաննուած և 14 զինուոր ալ վիրաւոր-
ուած են: Բազմաթիւ վակոններ ջախջա-
խուած են:

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱԻՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782 ԻՆ

Ընկերությունը ընդունում է պատվարկներ

պահուստ, Գոյքերը կեն. աշխի է քան

Վաճառված է միևնույն աշխարհի վաճառքները համար աշխի քան

Այս հաստատված ընկերությունը կ'ապահովագրի հյուսիսի դեմ շենքեր, ապրանք, կարասի, գործարաններ, կեն. նպատակաշարք պայմաններով:

Անգլ. Ռուկի
15.000.000
88.000.000

ԾՈՂԱՅԻՆ ՃԻՒՂ

LIVERPOOL 11 DALE ST

PHOENIX OF LONDON

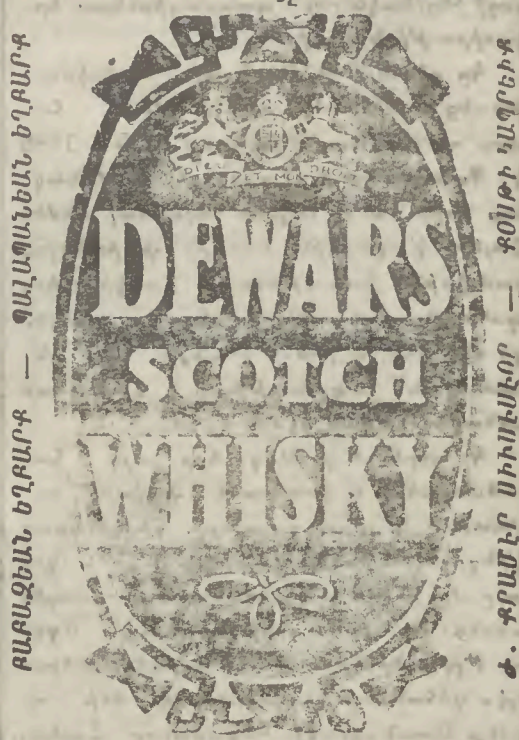
Այս ընկերությունը կ'ապահովագրի նշանակալի ամեն տեսակ ապրանքներ, ընդդեմ ծովային արկածներով:

Լիազոր ներկայացուցիչ Իզմիրի

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԲԱՍՏԱԺ ԴԱՋԱՐԷԹ ԳԱՔՐԱՅԵԱՆ 23, 25, 27

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՒՄԲԵՆ
Կը գտնուի հետևյալ վաճառատներին
մէջ.

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒԼՆ. ԵՒԼ.

Զիթապտուղի Անխարդախ Իւղ

ԲԵՐԵՆԻ ՀԱՍԸ ԳԻՏՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՍԻՆ ԱՌՈՂՋ ՊԱՇԵԼ ՈՒՋՈՂՆԵՐՈՒՆ

Իզմիրիքի որ ամեն բանի մէջ փափկանաչակ և բժարիչըն էն, ցաւ և սիրտ պարտինք ըսել թէ իրենց առողջութեան մասին անհոգ են, բացառութիւնները միշտ յարգելով, բնաւ կերած իւղերնուն ուշադրութիւն չեն ընել, կարգ մը ծախուած բամպակի և պէշտակի իւղերով խարդախուած ձէթ գործածելով իրենց ամենէ թանկագին գոհարը, առողջութիւնը, վրայ կուտան, ամենէ նշակաւոր բժիշկները իսկ Այվալըքի ընտիր իւղը կը յանձնարարեն ձկան իւղի տեղ գործածել իբրեւ կազդուրիչ և բուրբ հիւանդութեանց միակ դարման, որքան ուրեմն պէտք է առանին պիտոյից համար այդ իւղը գործածել քան վատաւորող և խարդախալ իւղերը, փորձեցէք անգամ մը և ինքնին պիտի գնահատէք իր առաւելութիւնները: Գործածեցէք զայն նոյն իսկ խմորեղէններու և այլ տեսակեղէններու մէջ որք չուշմայի իւղով կը պատրաստենք ցարդ:

Փնտրեցէք Ազգ. Հիւանդանոցի ետև Ազնաւորեան փողոց Թիւ 7,
ՍԱՐԳԻՍ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ տունը: 125-119

Ռ Օ Ս Ի Ա

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Արտօնեալ Ա.Ե. Կայսեր 1911 Մարտ 20 Թիւական հրամանագրով

Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի

ԲԵԴԵՐՄՈՒԹԻՒՄ ՄԱՍՆԱԻՐ ԵՆԵՐՆ ՄԷՋ

Աւերոյցովի վճարուած Ընկերութեան դրամագումար Ըր. 13.000.000

Երաշխաւորութեան գումար » 231.840.000

Ապահովագր. վճարուած վնասուց հասուցում եւ դրձիւ » 774.867.000

1911 ին զանաւորած թոխ եւ տոխ » 124.086.000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՍ ՆՊԱՍՏՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Կ'ապահովագրէ հրդեհի ու փոխադրութեանց վտանգներու դէմ.

Կ'ապահովագրէ կեանքի վրայ և ամէն տեսակ արկածներու դէմ.

Կ'ապահովագրէ երկաթուղիի և շոգ ենուի արկածներու դէմ.

Կ'ապահովագրէ ապակիներու կտրուելուն դէմ.

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալութեան

ՄՈՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒԶԻՆՈՐՈՒՄ Բաւաւ Եւրոպ-ԻՋՄԻՐ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE BRANCHE-MARITIME ETABLI A LONDRES EN 1720

Ծովային Ապահովագրական Ընկ. Խիտա վաճառար պայմաններով Մոնտուր պաշտպանութեամբ մը ընկերութիւն կ'ապահովագրորդուի կրակի արկածներ, 10 օրուար նոյժ անաւանով մը սփերանցներու (Docks) մէջ ինչպէս յԱղիւս նոյնպէս և գիւլաւոր ափերու մէջ ինչպէս Մարտէյի, Հաւրի Համալսարանի են. են:

Իզմիրի Ներկայացուցիչ
F. BLACKLER

ՏԻ ԿՐԵՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՆԳԵԼԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԼՕՆՏՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1848 ԻՆ

Պատրաստ 1910 Դիկտ. 31ին

Օսմ. ռուկի 11,512,611

Առատածեռն պայմաններ, Հաւաւոր բռնեմեր:

Ամեն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Ս. ՈՒԹԶՈԼ ԵՒ ԸՆԿ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Այտրեթի

Կուսակցութեան

ESTABLISHED 1782

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD OF LONDON

Դրամագումար և պահեստի դրամ Ա. Ո. 4,500,000 Տարեկան հասոյթ Ա. Ո. 1,500,000:

«ՅԵՆԻԲՍ» 122 տարեկ իվեր հի. ձուած սոսկ հրդեհի ապահովագրու ան քն. կերութիւն մ'է և ցարդ հասուց է առաւ քան 27,000,000 Ա. Ո. Գ. ուց համար:

«ՅԵՆԻԲՍ» Կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ շենք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպատար պայմաններով, Դիմել առ

Լիազոր Ընդհ. Գործակ. Իզմիրի Գաւաւոր

F. BLACKLER

ՍԹՈՄԱԼԻԲՍ ՏՕՔԵՐՈՐ ՍԱՅՔՍ ԶԱՐԸՈՒ

ԱՊԱՀՈՎ. ապահովում 98 0/0 այն բոլոր հիւանդութեանց համար որոնք Առատմանի և աղիքներու կը վերաբերին, շոյն իսկ 60է 30 տարեկ փ վեր անոնցմէ տաւառողներ ըլլան Մարտոկութիւնը կը զիրացնէ, անորմակը կը բանայ և յանձնարարուած եւրոպայի և Ամերիկայի բժիշկներէն ուղղացներով ստամոքսի խիթի, փսխումներ, տղոց և չափահասներու փորկարութիւն, ստամոքսի ընդլայնում, Թժոււմ, չղայնութիւն և անմարտողութիւններ:

ԿԸ ԵՄԱՆՈՒԻ բոլոր դեղատեսակներ:

= 5 ՏՐ. ՇԻՇԸ =

Կեդրոնացուցիչ

ՏՄՈՐԷՆՈ ՄԱՐԿՈՒՆԱԹՅՈՒ

—(Տրոյիստ)—

ԱՐԱՊ ԽԱՆ - ԻՋՄԻՐ

USAMOFU ԵՒ ԱՂԻՔՆԵՐԸ